

Vlaams
Parlement

ingediend op **15** (2016-2017) – Nr. 7-F
8 december 2016 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Francesco Vanderjeugd en Sabine Vermeulen
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

over het ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2017

en over de beleidsbrief
Landbouw en Visserij 2016-2017

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Jos De Meyer.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Jelle Engelbosch, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Sabine Vermeulen, Peter Wouters;

Jos De Meyer, Bart Dochy, Tinne Rombouts, Johan Verstreken;

Herman De Croo, Francesco Vanderjeugd;

Els Robeyns, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Vera Celis, Matthias Diependaele, Bert Maertens, Marius Meremans, Wilfried Vandaele,

Tine van der Vloet;

Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, Michel Doomst, Jan Durnez;

Lydia Peeters, Freya Saeys;

Rob Beenders, Kurt De Loo;

Johan Danen.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

Documenten in het dossier:

15 (2016-2017) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen

– Nr. 2 t.e.m. 6: Amendementen

14 (2016-2017) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

– Nr. 2: Amendement

12-B (2015-2016) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

– Nr. 2: Verslag

13 (2016-2017) – Nr. 1: Algemene toelichting

– Nr. 2: Toelichtingen per programma

16 (2016-2017) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting

21 (2016-2017) – Nr. 1: Meerjarenraming

– Nr. 2: Verslag van het Rekenhof over de meerjarenraming

938 (2016-2017) – Nr. 1: Beleidsbrief

– Nr. 2: Motie

INHOUD

I.	Toelichting door minister Joke Schauvliege	4
1.	Begroting	4
1.1.	Inkomsten	4
1.2.	Uitgaven	4
2.	Beleidsbrief	4
2.1.	SD 1: Duurzame bedrijfsvoering wordt vooropgezet in de Flanders Food Valley	4
2.2.	SD2: Flanders Agrofood Valley op de kaart gezet in binnen- en buitenland.....	5
2.3.	SD3: De agrofoodketen staat sterk in Vlaanderen	5
2.4.	SD 4: Flanders Agrofood Valley houdt rekening met zijn omgeving .	6
2.5.	SD 5: Innovatie is de sleutel van de toekomst van Flanders Agrofood Valley	6
2.6.	SD 6: De overheid is de partner van Flanders Agrofood Valley	6
2.7.	SD 7: Het Vlaams platteland verdient een specifiek beleid	6
II.	Bespreking.....	6
1.	Interventies van de leden	6
2.	Antwoorden minister Joke Schauvliege	12
2.1.	Brexit	12
2.2.	Landbouw	13
2.3.	Visserij	22
2.4.	Plattelandsbeleid.....	28
3.	Replieken van de leden	29
4.	Reactie minister Joke Schauvliege	30
III.	Indicatieve stemming	31
	Gebruikte afkortingen	32

Op 9 en 23 november 2016 besprak de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 en de beleidsbrief Landbouw en Visserij 2016-2017.

I. Toelichting door minister Joke Schauvliege

Minister *Joke Schauvliege* geeft toelichting bij zowel de begroting als de beleidsbrief.

1. Begroting

1.1. Inkomsten

In de begroting 2017 worden, naast de generieke besparingen, geen specifieke besparingen toegevoegd voor het beleidsdomein Landbouw en Visserij. Er wordt integendeel 1 miljoen euro bijkomend geïnvesteerd in flankerend beleid bij de invoering van de kilometerheffing, schetst de minister.

Aan de inkomstenzijde zijn er geen significante wijzigingen. De totale ontvangsten binnen het beleidsdomein blijven 3 miljoen euro: 1 miljoen euro in het Fonds voor Landbouw en Visserij plus 1,5 miljoen euro uit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en de suikerheffingen.

1.2. Uitgaven

De totale beleidskredieten worden geraamd op 188 miljoen euro, waarvan het VLIF met 67 miljoen euro de grootste uitgavenpost is. De minister herhaalt haar eerdere verwijzing naar de toevoeging van 1 miljoen euro in het kader van de kilometerheffing.

Conform het regeerakkoord wordt vanaf 1 januari 2017 het Plattelandsfonds ingekanteld in het Investeringsfonds voor Gerichte Stads- en Plattelandsontwikkeling in het beleidsdomein Kanselarij en Bestuur. Daardoor verschuift 8 miljoen euro aan kredieten.

De minister noemt nog enkele initiatieven die worden voortgezet. In het kader van de IHD/PAS-problematiek wordt in 450.000 euro voorzien binnen het eigen vermogen van ILVO voor onderzoek en ontwikkeling van haalbare technieken in de veeteeltsector. In het kader van de hulpverlening aan de landbouwers in tijden van crisis ontvangt de vzw Boeren op een Kruispunt een subsidie van 420.000 euro voor de integrale begeleiding van landbouwers die zowel bedrijfsgebonden als psychosociale moeilijkheden ondervinden.

2. Beleidsbrief

2.1. SD 1: Duurzame bedrijfsvoering wordt vooropgezet in de Flanders Food Valley

Het meest uitdagende dossier binnen deze doelstelling wordt het komende werkjaar de pacht, schetst de minister. Vlaanderen is sinds de laatste staatshervorming bevoegd voor die regelgeving. De minister kondigt nog voor dit najaar een voorstel van vernieuwing aan op basis van het lange consultatietraject dat reeds werd doorlopen en de door de commissie georganiseerde hoorzittingen. Ondertussen werd reeds een vereenvoudiging van de procedure voor de herziening van de pachtprijscoëfficiënten doorgevoerd.

Volgens Joke Schauvliege zijn duidelijke stimulansen om de generatiewissel en de terbeschikkingstelling van grond te vergemakkelijken, zonder de rechtszekerheid van eigenaars in het gedrang te brengen, in voorbereiding.

Sectoren in crisis ondersteunen, valt ook onder deze strategische doelstelling, aldus de spreker. Wat zuivel betreft, werd een Vlaams actieplan opgezet en al grotendeels uitgevoerd. Europa zette een melkreductieregeling op, waarvoor 733 Vlaamse aanvragen werden erkend voor een totale reductie van oktober tot december 2016 van 15,2 miljoen liter. Voor fruit vermeldt de minister de rondetafel en goed lopende werkgroepen rond onderzoek en innovatie, en samenwerking en marktwerking. Ook de Europese interventieregeling loopt verder.

In de varkenssector was er met de G30 een grote bevraging van de stakeholders. Het actieplan wordt nog dit jaar online gezet, deelt de minister mee.

Europa heeft een crisisenveloppe ter beschikking gesteld van de andere dierlijke sectoren, waarvan Vlaanderen ongeveer 7 miljoen euro krijgt. Het overleg met de landbouworganisaties over de verdeling is nog niet afgerond, deelt Joke Schauvliege mee.

Het volgende punt binnen SD1 is risicobeheer. Het ontwerp van decreet Landbouwrampen wordt dit jaar opgemaakt en geënt op de bepalingen in het decreet over algemene rampen. De loketfunctie wordt elektronisch. Verder wordt werk gemaakt van een brede weersverzekering. De regelgeving is in opmaak en zal van start gaan op 1 januari 2018.

Een subsidiewijzer met alle bestaande subsidiemaatregelen van de Vlaamse overheid waar landbouwers van kunnen gebruikmaken, is in voorbereiding. Op het vlak van advisering, met name over bedrijfsvoering, ondersteunt de minister financieel het onafhankelijke Kratos, waarop ook bedrijven die niet bij de kmo-portefeuille terechtkunnen, een beroep kunnen doen.

2.2. SD2: Flanders Agrofood Valley op de kaart gezet in binnen- en buitenland

VLAM zet binnenlands in op 'Lekker van bij Ons' en zoekt in het buitenland nieuwe afzetkanalen. Zes nieuwe Europese programma's werden goedgekeurd: verwerkte aardappelen in Zuidoost-Azië, hardfruit in India, peren in Brazilië, groenten in Canada, pluimvee in Zuidoost-Azië en peren in Duitsland, een project samen met Nederland. De goede voorbereiding van de programma's leverde in totaal 7,2 miljoen euro aan Europese steun op, merkt de minister op.

Op 8 december 2016 verschijnt het nieuwe landbouwrapport LARA 2017, met als thema 'Voeding om over na te denken'.

Het volgende project dat de minister vermeldt, is het Vlaamse aanspreekpunt lokale voedselstrategieën bij de VVSG. Verder noemt ze de opmaak van een nieuw Strategisch Plan Biologische Landbouw, dat van start gaat in 2018.

2.3. SD3: De agrofoodketen staat sterk in Vlaanderen

Voor producentenorganisaties loopt de oproep voor opstartsteun en er is een leidraad in opmaak over hoe producenten- en brancheorganisaties dienen om te gaan met de mededingingsregels.

De twee systemen voor schoolmelk en schoolfruit worden vanaf het schooljaar 2017-2018 geïntegreerd in één systeem.

2.4. SD 4: Flanders Agrofood Valley houdt rekening met zijn omgeving

Wat klimaat betreft, vernoemt de minister de twee rondetafels met de landbouw- en agrovoedingsketen, op basis waarvan de input voor de klimaatop van 1 december wordt gedistilleerd.

Verder wordt een groennorm ingevoerd, gericht op het realiseren van duurzaam groen in stadsontwikkelingsprojecten en nieuwe woonwijken en verkavelingen.

De minister zet via het VLIF vanaf 2017 middelen in om het effect van de kilometerheffing te milderen.

Circulaire economie is een van de zeven transitieprojecten van de regering, geeft de minister mee. Ook landbouw kan hiertoe bijdragen door kringloopmodellen op bedrijfsniveau te herwaarderen.

In het kader van het convenant Visserij verduurzaamt, zetten werkgroepen hun werk verder rond actuele thema's zoals verjonging, quotabeleid en recreatieve visserij. De minister wil ook onderzoek stimuleren rond thema's zoals de vermindering van de bijvangst en de bodemimpact.

2.5. SD 5: Innovatie is de sleutel van de toekomst van Flanders Agrofood Valley

In het kader van deze doelstelling is de VLIF-projectsteun voor innovaties van groot belang, aldus de minister. De eerste oproep in 2016 leverde elf projecten op over diverse sectoren en thema's, onder andere productdifferentiatie, insecten, mest en emissies uit de landbouw. In 2017 volgt een nieuwe oproep.

Ook ILVO zet verder in op innovatie, onder andere door participatie in acht Europese Horizon 2020-projecten, samenwerking met het Vlaams Instituut voor Biotechnologie en smart digital farming, een project samen met Agoria en KU Leuven.

2.6. SD 6: De overheid is de partner van Flanders Agrofood Valley

Het e-loket wordt na evaluatie met de sector verfijnd en verbeterd, met onder meer nieuwe modules als 'mijn dossier' en 'mijn documenten'. Er komt ook bijzondere aandacht voor de groepen die niet mee zijn op de digitale snelweg, beklemtoont de minister.

2.7. SD 7: Het Vlaamse platteland verdient een specifiek beleid

In het kader van het dorpenbeleid zijn de eerste dialoogdagen achter de rug. Op basis daarvan worden nieuwe beleidsinitiatieven uitgewerkt.

In het kader van het Plattelandsfonds worden de reeds opgestarte, decreetgevende initiatieven voortgezet. Drie subsidiestromen worden gebundeld: het federale grootstedenbeleid, stadsvernieuwing en het Plattelandsfonds.

II. Bespreking

1. Interventies van de leden

Steve Vandenberghe vindt in de beleidsbrief geen duidelijke toekomstvisie op de visserij terug. Het is opmerkelijk dat de beleidsbrief problemen als ecologie, verouderde vloot, ontbrekende instroom van jongeren, toenemend bemanningstekort en een verwerkende nijverheid die reeds gedeeltelijk op import is

gebaseerd, aanklaagt, maar geen besluiten trekt voor de Vlaamse commerciële visserij. De symptomen worden een voor een bestreden om de sector in leven te houden, maar de cruciale vraag is volgens het lid hoe de regering de visserij in 2050 ziet. Waar werkt de minister naartoe? Een degelijke politieke sturing van het visserijbeleid ontbreekt, meent het lid. De beleidsbrief somt enkel losse initiatieven van voornamelijk ILVO op. Onduidelijk blijft welke concrete doelen het beleid nastreeft en hoe ze worden gemeten.

ILVO ontwikkelde in nauw overleg met de sector het meetinstrument voor economische, sociale en ecologische duurzaamheid VALDUVIS. Wie werkte daar precies aan mee? Welke stappen zet de minister om reders te overtuigen ermee aan de slag te gaan? Wanneer en hoe worden de scores meegedeeld? Hoeveel reders doen mee? Hoe wordt het gebruik opgevolgd en bijgestuurd?

Wat werd in het kader van de operationele doelstelling 4.4 Exploreren van duurzame alternatieven in de visserij, en meer bepaald het convenant Visserij verduurzaamt, reeds voorgelegd aan de brede klankbordgroep van stakeholders? Wat waren de resultaten?

Volgens het lid spreekt de minister per vergissing over het toenemende economische belang en de rentabiliteitsproblemen van de recreatieve visserij, want recreatie heeft geen economisch doel. Wellicht en hopelijk bedoelt zij de te ontwikkelen kleinschalige kustvisserij. Zet de minister in op de ontwikkeling van een professioneel segment, zodat het onderscheid met de echt recreatieve vissers duidelijker wordt? Treedt de minister op tegen semiprofessionele vissers die hun vangst zwart verkopen?

Welke concrete initiatieven werden in het kader van de werkgroep over scholing en opleiding, in uitvoering van het convenant Visserij verduurzaamt, reeds genomen om het beroep van visser aantrekkelijker te maken? De instroom van jongeren kan ook bevorderd worden door de huidige hogere visprijzen en de lagere brandstofprijzen, maar daar heeft de minister geen verdienste aan. De gemaakte investeringen in veiligheid en comfort aan boord, kunnen ook de concurrentie met andere tewerkstellingsvormen milderen. Kunnen de verschillende werkgroepen hun werkzaamheden komen toelichten in de commissie?

De beschikbare gegevens over de Belgische industrie voor de verwerking van vis, schaal- en weekdieren waren tot 2015 beperkt, aldus de spreker. ILVO ontwikkelde een nieuwe aanpak waarvoor een beroep werd gedaan op gegevens uit diverse databanken, aangevuld met informatie uit interviews. Hieruit blijkt dat in 2015 280.000 ton geïmporteerd werd, waarvan 35 percent schaaldieren, 21 percent verse vis, 22 percent bevroren vis en 18 percent verwerkt product. De uitvoer bedraagt 144.000 ton. Steve Vandenberghe wil weten welke schaaldieren, verse vis en bevroren vis uit het buitenland ingevoerd worden, welk aandeel van de eigen vissers komt en om welke redenen ons land zoveel vis invoert.

Sabine Vermeulen verwijst naar de werkgroepen in het kader van het convenant Visserij verduurzaamt en wil, in het kader van de veroudering van de vloot en de financiering van de overname van schepen, weten hoe de minister staat tegenover de privatisering van quota en de toekenning ervan aan een schip, waardoor het een waarde krijgt die als bankwaarborg kan dienen voor leningen.

Wat bedoelt de minister met de passage in de beleidsbrief dat, ondanks het toenemende economische belang van de recreatieve visserij de sector met een aantal problemen kampt? Bedoelt de minister daarmee het vermarkten van de recreatieve visserij of iets anders?

Hoe staat de minister tegenover het feit dat sinds de invoering van de autocontrole door de visveiling steeds meer reders hun vis aanlanden in Urk, terwijl ze toch hier van steun genieten? Hoe staat de minister tegenover de concretisering van het ongeschreven gentleman's agreement dat de reders 50 percent in eigen land moeten aanlanden?

Zal het geplande onderzoek van het effect van de brexit ook de visserijsector bekijken? Volgens welke parameters? Welke stappen zet de minister om te voorkomen dat Frankrijk en Nederland, met hun groter belang in de Britse visgronden, onze visserij op de achtergrond dwingen?

Tot slot vraagt het lid meer aandacht voor de strijd tegen antibioticaresistentie.

Stefaan Sintobin geeft het actieplan in de varkenssector als voorbeeld van laattijdig reageren op een reeds lang aan de gang zijnde crisis.

In verband met fruit op school wijst het lid op de grote verantwoordelijkheid van de ouders. Men moet niet alle problemen afwentelen op de school en de maatschappij, al juicht hij het project op zich wel toe.

De spreker dringt erop aan in de crisisaanpak overal een tandje bij te steken en zich niet te beperken tot plannen en conferenties.

Wat de nieuwe afzetmarkten betreft, waren bepaalde landbouwsectoren tevreden met CETA, andere minder. Analyseerde de minister reeds de impact of is zij dat alsnog van plan?

Daarop herhaalt *Stefaan Sintobin* zijn jaarlijkse vraag of het budget van Boeren op een Kruispunt wel volstaat. De initiatieven om de sector toegankelijker te maken voor jonge mensen, juicht hij alvast toe.

Hoe ziet de structurele interactie tussen de verschillende beleidsdomeinen eruit op het vlak van het dorpenbeleid?

De toekomstverwachtingen van de Vlaamse visserij zijn ondertussen heel beperkt geworden, meent de spreker. Denkt de minister aan een uitdoofscenario of voert zij nog een proactief beleid om te redden wat rest?

Tot slot informeert hij naar de stand van zaken in de onderhandelingen over de Britse visgronden naar aanleiding van de brexit. Wat is de algemene impact daarvan op de visserij en op de land- en tuinbouwsector?

Bart Dochy wil weten of de minister zich in haar flankerend IHD/PAS-beleid bewust beperkt tot de rode bedrijven, dan wel de oranje vergat. Hoe ziet het toekomstige beleid ten aanzien van die oranje bedrijven eruit?

Wat zijn de doelstellingen van het aanbevelenswaardige project Smaak en kwaliteit van Vlaams varkensvlees?

Zou het niet nuttig zijn om zich ten aanzien van Canada niet te beperken tot groenten, maar om in het kader van het nieuwe vrijhandelsakkoord de hele markt door te lichten met het oog op exportmogelijkheden?

De spreker verwijst naar de Belgische – en hoofdzakelijk Vlaamse – export naar het Verenigd Koninkrijk van 259 miljoen euro. Hoe speelt de minister in op de brexit, in afwachting van de Europese afspraken daarover?

Is er al zicht op de verdere procedure inzake het dorpenbeleid of wacht de minister tot alle dialoogdagen achter de rug zijn?

Francesco Vanderjeugd waardeert namens Open Vld de omvattende en evenwichtige beleidsbrief. In het licht van de moeilijke evenwichtsoefening om landbouw ruimte te bieden in een versnipperd en sterk verstedelijkt gebied, blijft het lid achter de resolutie over schaalverandering staan.

Aandacht voor de instroom van jonge landbouwers blijft nodig. Hij onderstreept dat zij zekerheid nodig hebben over de reglementering in het perspectief van hun zware leninglasten. Verder is de blijvende inzet op instrumenten als Boeren op een Kruispunt en Kratos positief, net als de vervennootschappelijking. Het lid waardeert dat de minister het gemeenschappelijk landbouwbeleid nu al wenst te evalueren.

Open Vld vraagt ook blijvende aandacht voor de varkens- en de rundveesector en rekent erop dat initiatieven als G30 leiden tot concrete actieplannen.

Is de brede weersverzekering al voorgelegd aan de verzekeringssector en hoe reageerde die? Welk budget wordt ervoor uitgetrokken?

Vervolgens wijst de spreker op het belang van diversiteit in de export, zoals het Russische embargo leerde.

Daarop informeert hij naar de stand van zaken in het belangrijke dossier van de black box in slachthuizen, als voorbeeld van het belang van transparantie in de sector. Hoeveel verwittigingen deelde de inspectie al uit? Hoelang duurt het overgangsregime naar effectieve bestraffing?

De Klimaattop in Parijs noemt hij een grote stap vooruit, maar Francesco Vanderjeugd voegt er meteen aan toe dat de landbouw niet het enige slachtoffer mag zijn. Welk aandeel moet de sector volgens de minister op zich nemen? Vergelijkt zij met andere lidstaten? In dat verband informeert ook hij naar de stand van zaken inzake IHD/PAS.

De spreker is tevreden met de voortdurende bijsturing en vernieuwing van het VLIF. Wat is de respons van de sector op de steun voor niet-productieve investeringen als erosiedammen en kleine landschapselementen? In welke deelsectoren is de investeringsbereidheid verminderd? Is er een verband met de crisis?

Klopt het dat de Vlaamse visveilingen een brief naar het kabinet stuurden om hun onvrede te uiten over de aanlanding door Vlaamse reders in het buitenland naar aanleiding van een dispuut? Hoe reageerde de minister? Hoe ziet zij de ontwijping van het geschil?

Het lid wenst ook meer duiding over de vervanging van motoren van vissersboten. Aan welke tegemoetkoming denkt de minister om nieuwe vaartuigen voor jonge ondernemers te ondersteunen?

Inzake biotechnologie pleit Open Vld voor een open geest. Zolang Europa negatief denkt over ggo's, moet de minister er alvast voor zorgen dat cisgenese niet onder de ggo-reglementering valt.

Sofie Joosen wil weten wat het aangekondigde overzicht van ondersteuningsmogelijkheden toevoegt aan wat reeds op de website van het VLIF staat.

Welke parameters worden gebruikt om het effect van de brexit in te schatten? Hoe zeker is het resultaat op een sterk wisselende internationale markt?

Ook Sofie Joosen treedt de vraag naar een tijdige voorbereiding van het toekomstige gemeenschappelijk landbouwbeleid bij. Kan de minister de vereenvoudiging van de vergroeningseisen concretiseren? Kreeg ze daar al groen licht voor? Hoe neemt de minister het fenomeen dat veel biologische producenten het snel voor bekeken houden, mee in haar beleid?

Cathy Coudyser vraagt naar de concretisering van het decreet inzake pacht en de timing ervan. Wat is de impact op de begroting van de stimulansen voor eigenaars om hun gronden blijvend ter beschikking te stellen? Komt die financiering uit landbouwmiddelen of algemene middelen? Hoe gaat de minister om met gepensioneerde pachters die gronden blijven bezetten ten nadele van jongeren?

Op grond van welke criteria verdeelt de minister de Europese crisisenveloppe over de deelsectoren? Heeft het overleg tussen landbouw- en verzekeringssector over de brede weersverzekering al resultaten opgeleverd? Is er al een prijsevenwicht bereikt tussen aanbieders en vragers?

Over welke reserves beschikt het bestaande landbouwrampenfonds nog? Zijn dat landbouwmiddelen of algemene middelen? Hoe wordt het verder gespijsd? Het lid vraagt ook een overzicht van de inzet van het landbouwrampenfonds de voorbije tien jaar.

Peter Wouters wil weten wat de minister precies verwacht van Europa op het vlak van de verbeterde afstemming van vraag en aanbod via de ketenwerking. Mikt zij op een vergoeding voor wie vrijwillig de productie staakt als het aanbod de vraag overstijgt, of op meer duurzame, structurele mogelijkheden?

Welke investeringen om het effect van de kilometerheffing te milderen wil de minister voor 30 percent subsidiëren?

Over stadslandbouw vond het lid helaas niets terug in de beleidsbrief.

Johan Verstreken vraagt of de minister voorbereid is op het brexit-scenario waarin buitenlandse schepen geweerd zouden worden uit de Britse wateren. Had zij daarover al contact met de Vlaamse Rederscentrale en met Nederland?

Hoe ervaren Vlaamse vissers de aanlandingsverplichting? Welke problemen levert die op? Wie staat in voor de controle? Welke bedenkingen bij de resolutie die het Europees Parlement op 25 oktober daarover aannam, neemt de minister mee naar de volgende Europese Ministerraad?

Het lid spreekt zijn waardering uit voor de inspanningen van de minister om de instroom van jongeren in de visserijsector te verbeteren. Wat is de stand van zaken van het project voor mosselkweek rond windmolenparken? Hoe staat het met de Vlaamse zeewierteelt? Wat is de stand van zaken met betrekking tot SDVO? Hoe worden de sector en de minister betrokken bij de ontwikkeling van andere activiteiten op visgronden in de Noordzee, zoals de windmolenparken? Overlegt de minister daarover met de minister bevoegd voor de Noordzee?

Herman De Croo herinnert eraan dat een landbouwer in de eerste plaats land nodig heeft. Faciliteren van verpachting op lange termijn is dan ook belangrijk, temeer aangezien naar verluidt in Vlaanderen 6 hectare land per dag verloren gaat, aldus het lid. Op dat vlak verwacht hij veel van de evolutie naar bvba's en

nv's. Misschien ontstaat een concept van pacht met vaste termijnen naar analogie met de handelshuur, aldus de spreker.

Vervolgens peilt Herman De Croo naar de resultaten van de vergadering van 19 augustus met de fruitsector. Voor stadslandbouw rekent de minister op de provincies, maar Vlaams-Brabant en Limburg blijken niet mee te doen aan die oefening. Waarschijnlijk moet de minister proberen daar iets aan te doen.

De paardensector stelt inmiddels bijna 3000 mensen tewerk, telt ongeveer 500 maneges en heeft een zakencijfer van een klein miljard euro, schetst Herman De Croo. Men moet er dan ook over waken dat voldoende grond beschikbaar is.

Het lid merkt ook op dat er, behalve in de biologische landbouw en de korte keten, weinig vrouwelijke bedrijfsleiders zijn in de sector. Hij hoopt op een geest van vervrouwelijking. Tot slot vraagt hij meer uitleg bij de fusie van het Plattelandsfonds met het fonds voor grootstedenbeleid.

Bert Moyaers wil weten wat de minister tegenhoudt om in het kader van de evaluatie van de vergroening van het gemeenschappelijk landbouwbeleid de effectiviteit van de Vlaamse EAG-invulling met voornamelijk gangbare groenbesters, waarvan geweten is dat ze niet volstaan om de vrije val van natuur- en landbouwgebied tegen te gaan, door te lichten, zoals ook de SALV bepleit. Het INBO is daar gekwalificeerd voor.

Het lid beseft dat deze effectiviteitsanalyse niet verplicht wordt door Europa, maar meerdere lidstaten doen het al en het is volgens de spreker cruciaal voor het publieke draagvlak. Kan de inbreng van de Vlaamse milieu- en landbouwadministratie in de vergroeningsconsultatie van het voorjaar van 2016 en haar bijdrage aan de Europese consultatie gedeeld worden met de commissie?

De spreker acht het positief dat de minister het debat over het toekomstige gemeenschappelijk landbouwbeleid wil intensiveren, maar peilen bij belanghebbenden is niet genoeg. Een veel breder spectrum van middenveldorganisaties en de burgers zelf, moeten kunnen deelnemen aan dit debat. Nederland strekt op dat vlak volgens Bert Moyaers tot voorbeeld met www.toekomstglb.nl.

Is het beleidsondersteunend onderzoek over de bevordering van de biolandbouw, waar de SALV in 2015 om vroeg, al gebeurd? Is al bekend welke beleidsobstakels ons achteraan in de Europese rangschikking van bioareaal plaatsen? Is de vergelijking met het buitenland al uitgevoerd?

De beleidsbrief heeft het over een ambitieus programma voor bestuivers en verwijst naar een hele reeks technische maatregelen om de bijensterfte te stoppen, maar focust niet op twee van de drie breed erkende bronfactoren van bijensterfte, meent het lid: het gebruik van neonicotinoïden en het tekort aan leef- en foerageergebied. Een andere tekortkoming is de enge interpretatie van bestuivers, waardoor wilde bijen geen plaats krijgen in het actieplan. Waarom wordt ook deze aanbeveling van de SALV niet ter harte genomen?

Aan agro-ecologie wordt slechts één zin gewijd, betreurt de spreker. Heeft de minister in 2017 concrete plannen met dit belangrijke onderzoeks- en innovatie-domein?

Danielle Godderis-T'Jonck viel het op dat de beleidsbrief niet spreekt over zorgboerderijen, al beseft zij dat die aangelegenheid verdeeld is tussen de bevoegdheden Welzijn en Landbouw.

Bart Caron vraagt welke speerpunten Vlaanderen op tafel wil leggen tijdens de Europese ministerraden Landbouw en Visserij. Welke maatregelen wil de minister nemen om de prijsvolatiliteit van landbouwproducten te bestrijden? Of anders gesteld: is het ondenkbaar actie te ondernemen om een soort inkomensverzekering op poten te zetten?

Tot slot wil het lid weten of de minister bereid is het parlement te betrekken bij de voorbereiding van het Pachtdecreet.

Volgens *Jos De Meyer* wordt de beleidsbrief gekenmerkt door continuïteit, maar is hij tegelijk heel ambitieus. In de eerste strategische doelstelling komen alle sectoren in crisis aan bod, de aanpak ervan, de herziening van de Pachtwet, de verdere professionalisering en risico-instrumenten als de brede weersverzekering. Dat is belangrijk voor de sector, net als de terechte aandacht voor VLIF, VLAM en ILVO, meent de spreker.

Welke specifieke projecten werden in 2016 gesteund in het kader van het plattelandsbeleid? Hoe worden de SALV-adviezen over het Plattelandsfonds in de toekomst geïntegreerd in de beslissingen?

Wat is in 2016 gebeurd met de middelen die voor de realisatie van IHD/PAS werden ingezet door VLM en ANB? Hoe wordt volgend jaar de bijkomende 15 miljoen euro ingezet? *Jos De Meyer* heeft ook dezelfde vraag naar duiding over het flankerend beleid bij de kilometerheffing.

2. Antwoorden minister Joke Schauvliege

2.1. Brexit

Minister *Joke Schauvliege* gaat eerst in op de brexit, omdat die zowel op visserij als landbouw impact heeft.

Voor de impact op langere termijn is het afwachten op de uitkomst van de brexit-onderhandelingen tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk. Op korte termijn heeft de brexit gevolgen voor de buitenlandse handel, de financiële markten en de grondstoffenmarkten.

Door de sterke prestaties van de Belgische exporteurs op de Britse markten en onze kwetsbaarheid als open economie, dreigen de gevolgen van de uitstap van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie, voor België groter te zijn dan voor andere Europese landen, aldus de minister. België had in 2015 een handelsoverschot met het Verenigd Koninkrijk van 14,5 miljard euro. Het Verenigd Koninkrijk is met 8 percent onze vierde belangrijkste exportmarkt, na Duitsland, Frankrijk en Nederland. De voedingsindustrie is voor ons land in termen van uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk de vijfde belangrijkste economische sector en is goed voor net geen 10 percent van onze totale uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk, schetst de minister.

Binnen de land- en tuinbouwsector valt op dat de zuivel-, de aardappel-, de (diepvries)groenten- en de vleessector een relatief groot belang hebben in de export. Bij de versproducten vallen aardbeien op: een vierde van de exportwaarde van aardbeien die België uitvoert binnen Europa wordt in het Verenigd Koninkrijk gerealiseerd.

Ook voor de visserij zal de brexit een grote impact hebben, aangezien zowat 60 percent van onze vangst afkomstig is uit Britse wateren. Maar er zijn nog lidstaten met een historisch belang in Britse visgebieden, stipt de minister aan. Het zal dus belangrijk zijn om een gemeenschappelijke aanpak te hebben bij de

onderhandelingen. De producentenorganisaties, verenigd binnen EAPO werken samen met de afgevaardigden uit de lidstaten aan de onderbouwing van het Europees standpunt.

We moeten dus zeer waakzaam zijn en de onderhandelingen op de voet volgen, besluit minister Joke Schauvliege.

2.2. Landbouw

2.2.1. CETA

De minister maakt duidelijk dat de voorbije jaren, dus zonder CETA, de export naar Canada van Belgische landbouw- en voedingsproducten fors toenam. Tussen 2010 en 2014 met een derde tot 143 miljoen euro.

De bedoeling van CETA is dus niet de handel op gang te trekken, maar om bijvoorbeeld douanerechten af te bouwen of weg te werken. In beide richtingen zal ongeveer 98 percent van de invoerheffingen verdwijnen, wat de handel zal stimuleren. En dat is belangrijk want ongeveer één op zeven jobs in de EU is te danken aan export met derde landen.

Voor bepaalde gevoelige landbouwproducten waar de EU defensieve belangen heeft, zoals varkens- en rundvlees, worden door CETA niet alle heffingen afgeschaft. Er werd een tariefvrij quotum opgemaakt voor import van Canadees vlees, maar als dat wordt overschreden, zullen nog steeds heffingen worden toegepast. De concessies die de EU deed ten aanzien van Canada voor tariefvrije import vertegenwoordigen voor deze beide producten een klein volume: 0,4 percent van de totale EU-varkensvleesproductie en 0,6 percent van de EU-rundvleesconsumptie. De kans op plotse marktverstoring is dus klein, merkt de spreker op.

Daarentegen heeft Vlaanderen zeker ook offensieve belangen. De consumptie van appels en peren in Canada ligt 30 percent lager dan in Europa, waardoor er potentieel aanwezig is om hardfruit af te zetten. Ook voor Belgisch witloof, paprika en prei zijn er opportuniteiten. Op vlak van verwerkte producten liggen onze chocolade, koekjes en bier goed op de Canadese markt.

België is een zeer open en exportgerichte economie. Dat ligt mede aan de basis van onze welvaart. De Canadese markt biedt volgens de minister zeker opportuniteiten voor onze agrovoedingssector. Maar wie zelf wil exporteren, moet ook open staan voor import.

Voor bepaalde sectoren, bijvoorbeeld voor vlees dat goedkoper geproduceerd kan worden omdat de dierenwelzijnsnormen in Canada lager zijn dan die in de EU, zal dat voor uitdagingen zorgen. Maar net daarom heeft de EU voor dergelijke gevoelige producten uitzonderingen onderhandeld op vlak van tariefvrije quota en zijn onze Europese voedselveiligheidsstandaarden ook van toepassing op import.

2.2.2. Boeren op een Kruispunt

Boeren op een Kruispunt is een organisatie die ons allen na aan het hart ligt, stelt de minister. En zoals ook de vorige jaren werd de subsidie op peil gehouden op 420.000 euro.

Met die middelen ondersteunt de vzw landbouwgezinnen die om uiteenlopende redenen problemen hebben in hun bedrijfsvoering, met zes voltijdequivalenten.

Daarnaast werkt Boeren op een Kruispunt ook samen met diverse freelance psychologen en een dertigtal vrijwilligers.

De minister heeft regelmatig contact en verneemt het als bepaalde knelpunten opgelost moeten worden.

2.2.3. Project smaak en kwaliteit varkensvlees

Het project 'Naar meer smaak en kwaliteit in Vlaams varkensvlees' is een project voor vier jaar, dat zal lopen van 1 december 2016 tot 30 november 2020.

Het project is een samenwerking tussen ILVO en de Universiteit Gent. De algemene doelstelling is de smaak en kwaliteit van het Vlaams varkensvlees te verbeteren, op maat van de consument en de afnemers, om zo meerwaarde te creëren en productieverliezen te verminderen. Om een beter zicht te krijgen op de vleeskwiteit binnen het huidige aanbod en betere vleeskwiteit te kunnen waarderen, zullen snel uitvoerbare evaluatiemethoden voor de vleeskwiteit op de slachtlijn worden onderzocht.

Om de wensen in kaart te brengen, wordt een consumententest uitgevoerd in België en drie van onze belangrijke exportlanden. Als de smaak- en kwaliteitsvoorkeur van de consumenten gekend zijn, kan in die richting gewerkt worden.

2.2.4. Brede weersverzekering

Assuralia, de koepel van de Belgische verzekeringssector, staat sceptisch tegenover een brede weersverzekering, zegt de minister. De Vlaamse markt is klein, weersverzekeringsproducten zijn complex en duur om te ontwikkelen en de risico's die de verzekeraar moet dragen, zijn moeilijk te beheersen.

De minister kan en zal de Belgische verzekeringsmaatschappijen niet verplichten om teeltverzekeringspolissen op de markt te brengen, maar om dit proces te faciliteren, wil de minister een subsidieregeling uitwerken. Er zijn buitenlandse verzekeringsmaatschappijen die interesse hebben om hun activiteiten uit te breiden naar Vlaanderen, wat perfect mogelijk is omdat er binnen de EU een vrij verkeer van personen, goederen en diensten geldt. Het is aan de Belgische verzekeringssector om voor zichzelf uit te maken of men mee aan boord zal stappen.

Over de concrete modaliteiten van de subsidieregeling kan de minister nog niets zeggen. In de loop van 2017 zal een uitgewerkte tekst aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden.

2.2.5. Landbouwrampenfondsen

De financiële middelen naar aanleiding van de laatste staatshervorming werden ingekanteld in het Vlaams Fonds voor Lastendelging. De rampenfondsen vormen daar communicerende vaten met andere uitgaven: in jaren dat er weinig of geen uitgaven zijn omdat er zich weinig of geen rampen voordoen, kunnen de middelen voor andere doeleinden worden gebruikt, en omgekeerd.

Voor een overzicht van de landbouwrampen van de voorbije jaren, verwijst Joke Schauvliege naar het antwoord op een schriftelijke vraag (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2014-15, nr. 802, aan minister Joke Schauvliege).

De voorbije tien jaar werden twee landbouwrampen erkend, in 2006 en in 2011.

2.2.6. *Black box slachthuizen*

Wat betreft de installatie van de black box in slachthuizen, schetst de minister dat haar diensten nu reeds waarschuwingen geven aan slachthuizen die vertraging hebben opgelopen. Op dit ogenblik gaat het over zeven waarschuwingen voor runderslachthuizen en vier voor varkensslachthuizen. De controlediensten volgen de evoluties van kortbij op.

Vanaf 1 januari 2017 zullen processen-verbaal worden opgemaakt als er dan nog steeds niet-conformiteiten worden vastgesteld.

2.2.7. *Klimaat*

Het aandeel van landbouw in de globale Vlaamse broeikasgasuitstoot bedraagt ongeveer 9 percent (ETS en niet-ETS-emissies samen). De uitstoot van vee vertegenwoordigt ongeveer 5 percent.

Uit de analyse van de Europese Commissie blijkt dat de Europese landbouwsector de emissies tegen 2050 zou moeten kunnen reduceren met 42 tot 49 percent ten opzichte van referentiejaar 1990. De landbouwsector heeft in Vlaanderen zijn uitstoot van broeikasgassen al aanzienlijk beperkt met een reductie van 26 percent tegenover 1990.

De sector zit volgens de minister op schema, maar de inspanningen moeten voortgezet worden richting 2050. Joke Schauvliege heeft het engagement van de sector gevraagd tegen de klimaatop van 1 december 2016.

Wat betreft concrete maatregelen is er geen echte benchmark met andere lidstaten, maar het landbouwbeleid wordt Europees aangestuurd. Een eenge-maakte markt kan immers maar werken als alle marktspelers onder dezelfde condities kunnen optreden op die markt. Bij de laatste hervorming van het GLB werden klimaatdoelstellingen en -maatregelen geïntegreerd in het GLB. De minister verwacht dat dit na 2020 zal doorgaan.

In het klimaatbeleid wordt aandacht besteed aan een integrale aanpak en is er aandacht voor alle relevante duurzaamheids- en milieuaspecten, om te vermijden dat een oplossing op een gebied, een probleem op een ander gebied creëert. Maatregelen om de ammoniakemissie te beperken, kunnen ook een effect hebben op de uitstoot van broeikasgassen, waardoor bepaalde technieken of concepten die worden ingezet in het kader van PAS terzelfdertijd ook een gunstige klimaatimpact kunnen hebben. ILVO voert daarover onderzoek uit, aldus de minister.

2.2.8. *Niet-productieve investeringen*

De maatregel niet-productieve investeringen is intussen operationeel, maar de minister merkt dat er weinig aanvragen voor steun ingediend worden. De teller voor 2016 staat op zes unieke aanvragen voor vijftien investeringen (tien hagen, een houtkant, drie poelen en een regelbare stuw).

Dat de maatregel gedeeltelijk nieuw is, meer bepaald voor kleinschalige waterinfrastructuur en erosiedammen, en mogelijk nog weinig gekend, kan maar een deel van de verklaring zijn, want voor kleine landschapselementen bestond er in PDPO II een gelijkaardige steunmaatregel.

Hoe dan ook zullen extra inspanningen gedaan worden voor het bekendmaken van de maatregel bij de doelgroep.

2.2.9. VLIF: verminderde investeringszin in bepaalde sectoren

De minister beaamt dat in de beleidsbrief wordt verwezen naar een verminderde investeringszin in bepaalde sectoren. Die uitspraak heeft betrekking op 2015 toen, weliswaar niet op basis van een grondige studie, merkbaar was dat de investeringen in de varkenshouderij duidelijk teruggevallen waren. Er werd geen onderzoek gedaan naar de oorzaken, maar de aanhoudende crisis in die sector zal met grote waarschijnlijkheid de voornaamste reden zijn van de terugval.

2.2.10. Subsidiewijzer

Met het oog op een duurzame bedrijfsvoering zijn veel land- en tuinbouwbedrijven op zoek naar bijkomende financiering. Op de LV-website staan de traditionele subsidies en ondersteuningsmaatregelen zoals VLIF-steun, inkomenssteun enzovoort, uitgebreid beschreven. Maar daarnaast bestaan er nog tal van andere ondersteuningsmaatregelen. Het is echter voor vele land- en tuinbouwers niet evident om deze maatregelen terug te vinden, aangezien veel van de maatregelen aangeboden worden op verschillende beleidsniveaus. De minister probeert de land- en tuinbouwers nu een handje te helpen en ze de weg te wijzen naar bestaande informatiebronnen.

De subsidiewijzer, die intussen online is, is opgemaakt op basis van bestaande informatiebronnen. Dat voornamelijk vanuit efficiëntieoverwegingen. Als belangrijkste basis is de subsidiedatabank van VLAIO gebruikt, met een opsomming van de meest relevante (niet-boekhoudkundige) maatregelen die bruikbaar zijn voor de meeste gangbare land- en tuinbouwbedrijven. Daarnaast wordt ook verwezen naar de maatregelen beheerd door de VLM en naar de subsidiepagina's van de provincies.

2.2.11. Vergroening GLB

De Europese Commissie beschikt over een delegatie om autonoom te beslissen over de vereenvoudiging van het GLB. Er werd aangegeven dat de Commissie nog in 2016 een verordening zal aannemen met concrete vereenvoudigingsmaatregelen. Deze verordening wordt definitief indien de Raad of het Europees Parlement geen bezwaar aantekenen binnen een periode van twee maanden. Normaal zal de vereenvoudiging dus in de loop van 2017 definitief aangenomen worden, aldus de minister.

Wat betreft de monitoring en evaluatie van het GLB en de vergroeningsmaatregelen, hebben het Europees Parlement en de Raad beslist dat dit op het niveau van de Europese Commissie moet worden uitgevoerd, geeft de minister mee. Dat lijkt haar ook het meest kostenefficiënt, want de drie ingevoerde vergroeningsmaatregelen zijn dezelfde in alle 28 lidstaten. Een centrale monitoring en evaluatie zijn bijgevolg meer aangewezen dan 28 aparte evaluaties.

Vlaanderen voldoet aan alle rapporteringsvereisten van de EC op vlak van het GLB en uit de resultaten van het eerste jaar is gebleken dat onze landbouwers in zeer grote mate aan de verplichtingen hebben voldaan, merkt de minister op.

Buiten het studiewerk dat de Universiteit van Wageningen verricht, zijn de minister geen voorbeelden bekend van evaluaties van het GLB door lidstaten.

Joke Schauvliege onderschrijft volledig dat het GLB moet worden gemonitord en geëvalueerd, maar als het Europees Parlement en de Raad oordelen dat dit het best en het meest kostenefficiënt op het niveau van de EU kan gebeuren, treedt de minister dat bij. De schaarse onderzoeksbudgetten waarover Vlaanderen beschikt, kunnen beter elders worden ingezet dan voor dubbelwerk.

Tijdens de publieke raadpleging die de Europese Unie begin 2016 organiseerde over de toekomst van het GLB, hebben de administraties LNE en LV de vragenlijst gezamenlijk ingevuld. Ze onderschreven de doelstellingen van de vergroening, maakten een inschatting van de impact van de huidige maatregelen en formuleerden voorstellen om de effectiviteit van de vergroening te verhogen.

De Europese Commissie heeft de resultaten van de bevraging inmiddels online gezet (http://ec.europa.eu/agriculture/consultations/greening/2015_en.htm).

2.2.12. Biolandbouw

Uit het laatste biorapport is inderdaad gebleken dat een deel van de biobedrijven die zich sinds 2010 aanmeldde, intussen geen biobedrijf meer is, beaamt de minister. De redenen zijn zeer divers. Om de landbouwers te begeleiden bij hun keuze en de omschakeling, wordt er advies aangeboden en worden ze financieel ondersteund.

Via het Strategisch Plan Biologische Landbouw stippelt de minister samen met de biosector het beleid uit. Daarbij wordt via het platform van de strategische stuurgroep samen met de sector bekeken hoe de beschikbare middelen het best worden ingezet om de biosector zo veel mogelijk vooruit te helpen.

Vergelijkingen maken met andere landen of regio's is volgens de minister maar zinvol indien de omstandigheden gelijk zijn, wat niet kan gezegd worden voor de verschillende regio's in de EU. Op zandbodems bijvoorbeeld, waar er in Vlaanderen veel van zijn, is biolandbouw niet evident omdat de onkruiddruk er zeer hoog is en de fysieke opbrengsten kunnen tegenvallen, stelt de minister.

2.2.13. Pacht

De Pachtwet herzien, is een delicate en moeilijke evenwichtsoefening, merkt de minister op. Daarom lopen al geruime tijd consultaties. Eerst werd een algemene consultatie gehouden over de mogelijke knelpunten die vandaag in de Pachtwet zitten.

Een van de knelpunten is wat kan worden gedaan aan gepensioneerde pachters die gronden blijven bezetten ten nadele van jongeren. Geen evidente vraag, aangezien het voor eigenaars soms interessanter is om een gepensioneerde pachter te hebben die ze te allen tijde kunnen opzeggen, want ook nu reeds bestaat de mogelijkheid om in het voordeel van een landbouwbedrijf in ontwikkeling, de pacht van een pensioenboer op te zeggen. Er is wel overeenstemming om enkele specifieke rechten van een pachter te ontzeggen aan een pensioentrekkende pachter, bijvoorbeeld het voorkeepsrecht, stipt de minister aan.

Tussen de belangen van de diverse groepen evenwichten zoeken, is niet evident, waardoor het proces meer tijd in beslag neemt dan oorspronkelijk voorzien. De consultaties lopen de komende weken nog verder, maar de visies van de diverse stakeholders zitten vandaag nog niet op één lijn. Terwijl eigenaars om evidente redenen graag te allen tijde vrij over hun gronden willen beschikken, willen de pachters natuurlijk rechtszekerheid en langetermijnengagementen. De minister zal hoe dan ook in dit werkjaar de knopen doorhakken.

Wat betreft de impact op de begroting van mogelijke stimulansen voor eigenaars om hun grond beschikbaar te stellen, wordt de piste van erfenis- en schenkingsrechten onderzocht. Maar het is nog te vroeg om daarover uitspraken te doen zowel qua inhoud als qua financiering. Dat zal te gepasten tijde besproken worden met minister Tommelein en binnen de Vlaamse Regering.

2.2.14. Verdeling Europese crisisenveloppe

Wat betreft de criteria voor de toekenning van de Europese crisisenveloppe voor de dierlijke sectoren, zijn de analyses en de gesprekken met de landbouworganisaties vergevorderd, maar nog niet afgerond, dus de minister kan daar nog niet in detail op antwoorden.

2.2.15. Afstemming van vraag en aanbod via ketenwerking

De minister overloopt wat zij vanuit Europa verwacht. Inzake het GLB en de mededingingswetgeving zijn momenteel de regels voor producentenorganisaties op het vlak van mededinging tamelijk onduidelijk en verwarrend. Er is nood aan een duidelijke definitie zodat er geen discussie kan ontstaan over het feit dat producentenorganisaties het aanbod kunnen concentreren.

Verdere incentives voor de werking van producentenorganisaties in alle landbouwsectoren zijn nodig. Nu is alleen een zeer beperkte opstartsteun beschikbaar voor nieuwe PO's. Alleen in de sector groenten en fruit krijgen de PO's operationele middelen uit het GLB, voor andere sectoren is dat nog niet het geval.

De minister verwacht ook inspanningen inzake markttransparantie en de verdere uitbouw van de marktobservatoria. Inzake risicobeheer moet de Commissie de instrumenten aantrekkelijker maken en in opleiding voorzien voor landbouwers. Het GLB moet daarenboven ook voorzien in een voorspelbaar veiligheidsnet.

De bestaande crisismaatregelen moeten flexibeler kunnen worden toegepast en ook meer op maat van de verschillende omstandigheden in de verschillende lidstaten.

2.2.16. Kilometerheffing

Er is één miljoen euro beschikbaar voor de land- en tuinbouwsector en de agrovoedingssector om milderende maatregelen te nemen in het kader van het effect van de kilometerheffing, licht de minister toe.

Er valt geen enkele sector uit de boot. Alle mogelijke investeringstypes op land- en tuinbouwbedrijven waarvan een mitigerend effect geïdentificeerd werd, zullen gesubsidieerd worden. Ook de VLIF-steun voor de agrovoedingssector zal zo breed mogelijk ingezet worden.

De maatregel VLIF-steun voor land- en tuinbouwbedrijven wordt van kracht in de eerste blokperiode van 2017.

Een oproep in het kader van de kilometerheffing voor de bredere agrovoedingssector zal ten vroegste georganiseerd worden in 2018.

2.2.17. Resultaten vergadering fruitsector

De rondetafel van 19 augustus 2016 bracht verschillende betrokken partijen in de fruitsector samen. Zowel producentenorganisaties, landbouworganisaties, vertegenwoordigers van exporteurs als telers waren aanwezig, evenals onderzoeksinstellingen (Proefcentrum Fruitteelt, ILVO) en de promotie (VLAM), somt de minister op. In totaal waren er 39 deelnemers. Het was een constructieve vergadering, waarin de knelpunten in de fruitsector op tafel gelegd werden aan de hand van twee thema's: onderzoek en innovatie, en markt en prijsvorming.

Voor beide thema's werden verschillende suggesties tot oplossing of verbetering aangehaald. Dat was het startpunt voor een traject dat in najaar loopt en waarin in verschillende werkgroepen input verzameld wordt over samenwerking, afzet, bedrijfsvoering, promotie, onderzoek en innovatie. Daartoe werden in de loop van de maanden oktober en november een aantal overlegmomenten georganiseerd: een klankbordgroep met telers, een klankbordgroep met producentenorganisaties en een werkgroep over onderzoek en innovatie.

In de werkgroepen werden prioriteiten aangeduid en werd gezocht naar een vertaling in acties op korte, middellange en lange termijn, voor zowel de sector zelf, de overheid als eventuele andere partners. In de werkgroep onderzoek en innovatie werd gefocust op technische, praktijkgerichte voorstellen.

De doelstelling is om op basis hiervan een actieplan op te maken dat een antwoord biedt op de uitdagingen waar de fruitsector vandaag voor staat en dat te bespreken met de sector, aangezien er ook voor hem zelf actiepunten in zullen voorkomen.

2.2.18. GLB na 2020

De stakeholdersbevraging die door het Departement Landbouw en Visserij is opgezet, gaat vrij breed. Ze heeft gepeild naar de mening van een twintigtal middenveldorganisaties die de verschillende belangen bij het GLB en in de brede maatschappij weergeven. Dat was trouwens maar een eerste inspraakmoment, merkt de minister op. In het verdere proces zullen deze en andere stakeholders nog ruim de mogelijkheid hebben om hun bezorgdheden en ideeën door te geven.

De voornaamste zorg was om zo snel mogelijk input te krijgen zodat het Vlaamse standpunt vorm kan worden gegeven alvorens de voorstellen van de Europese Commissie definitief worden. Op deze manier kan Vlaanderen misschien nog een aantal bekommernissen in de draft teksten krijgen.

De Europese Commissie heeft de gewoonte om zowel het middenveld als burgers ruim te betrekken voor ze voorstellen op tafel legt. Ook nu komt er ongetwijfeld nog een openbare raadpleging waar alle burgers en middenveldorganisaties hun zeg kunnen doen, verwacht de minister.

2.2.19. Agro-ecologie

Het thema agro-ecologie wordt binnen ILVO opgevolgd door een interdisciplinaire werkgroep. Daarnaast lopen bij ILVO een aantal doctoraatsstudies met agro-ecologie als uitgangspunt, onder meer over de thema's agroforestry en een gebalanceerde implementatie van natuurgerichte maatregelen. Een nieuw socio-economisch doctoraatstraject rond agro-ecologie in de rundveesector gaat binnenkort van start. Een doctoraat over optimale benutting van reststromen uit land- en tuinbouw is net afgerond.

Daarnaast lopen ook een aantal sterk agro-ecologisch geïnspireerde projecten: onder meer 'Bio in Beeld', 'Soilveg', 'Agro-ecologie en educatie', en 'Agroforestry Innovation Networks'.

Via de ILVO-werkgroep agro-ecologie wordt blijvend gezocht naar financiële mogelijkheden om het thema verder te verankeren in het ILVO-onderzoek, door in te spelen op nieuwe onderzoeksfinancieringsmogelijkheden in binnen- en buitenland of via een actieve samenwerking met praktijkbedrijven.

2.2.20. Bijensterfte

Wat betreft de bijen en neonicotinoïden gebeurt de opvolging op het Europese en het federale niveau, merkt de minister op.

Het Vlaamse bijenteeltplan richt zich, zoals de titel aangeeft, op de bijenteelt. Het feit dat wilde bijen niet rechtstreeks aan bod komen, heeft niets te maken met een enge interpretatie, maar alles met het Europese kader waarbinnen het actieplan werd opgemaakt. De scope van het EU-kader richt zich op de bijenteelt en de honingproductie.

Maar onrechtstreeks komen meerdere maatregelen in het bijenteeltprogramma ook andere stuivers ten goede en ook vanuit het Departement LNE worden initiatieven genomen ten voordele van wilde bijen, verduidelijkt de minister.

2.2.21. Speerpunten Vlaanderen tijdens de Europese ministerraden Landbouw en Visserij

In 2016 en 2017 zullen de Vlaamse speerpunten afhangen van de actualiteit en de agenda van zowel de Europese Commissie en de voorzitterschappen. Het spreekt voor zich dat het GLB na 2020 prominenter op de agenda zal komen. Verder blijft de marktsituatie actueel. In dat opzicht is het uitkijken naar wat de Commissie zal doen met de aanbevelingen van de Taskforce Landbouwmarkten. Vlaanderen blijft immers vragende partij naar structurele oplossingen, beklemtoont de minister.

2.2.22. Maatregelen prijsvolatiliteit

Wat betreft het risicobeheer wordt op Europees niveau bekeken of, naar analogie van wat in de Verenigde Staten bestaat, een systeem van inkomensverzekering kan worden ontwikkeld. Dat is een van de maatregelen die commissaris Hogan meeneemt in zijn analyses voor het GLB na 2020.

2.2.23. Antibioticaresistentie

Wat betreft het antibioticabeleid heeft de bevoegde federale overheid stappen vooruit gezet op het vlak van de individuele registratie. Op die manier wordt het mogelijk om beter in kaart te brengen waar zich problemen voordoen, aldus de minister.

Op Vlaams niveau heeft Joke Schauvliege zich geëngageerd om een Interreg-onderzoeksproject, waaraan de UGent participeert, te cofinancieren. Dat project werd recent goedgekeurd.

2.2.24. Ggo's

Op vlak van de ggo-teelt stelt de minister vast dat er het voorbije jaar weinig bewoog in de Europese Unie.

2.2.25. Stadslandbouw

Minister Joke Schauvliege is het niet eens met de opmerking dat stadslandbouw ontbreekt in de beleidsbrief.

Met een zoekopdracht zal stadslandbouw niet gevonden worden, maar in de beleidsbrief staat wel een belangrijk hoofdstuk over de relatie van landbouw met de stad. Ook aan 'samenwerking met de stedelijke omgeving' wordt aandacht besteed in de beleidsbrief, evenals aan de steun voor het aanspreekpunt lokale

voedselstrategieën bij de VVSG. Deze projecten ondersteunen ook de stadslandbouw, oppert de minister.

2.2.26. Vrouwelijke bedrijfsleiders

Volgens de cijfers van het Departement Landbouw en Visserij bedraagt het aantal vrouwelijke bedrijfsleiders binnen de Vlaamse landbouw 14 percent (cijfers 2013). Er is echter weinig gedetailleerde informatie beschikbaar over de evolutie van vrouwelijk ondernemerschap binnen de landbouwsector, waardoor het soms gissen is naar de redenen van de ondervertegenwoordiging van vrouwelijke ondernemers. Sommige vragen blijven dus onbeantwoord, maar de minister is van mening dat niets vrouwen in de weg staat om effectief het ondernemerschap op te nemen als zij dat wensen.

2.2.27. Zorgboerderijen

Het thema zorgboerderijen komt dit jaar niet expliciet aan bod in de beleidsbrief omdat er niets wijzigt aan de huidige regeling, maakt de minister duidelijk. De subsidieregeling werkt goed en kent veel succes, waardoor het niet nodig is om zaken te veranderen.

Joke Schauvliege werk mee aan de initiatieven die minister Vandeuren neemt in het kader van de invoering van persoonsvolgende financiering. De ervaringen die de diensten van het beleidsdomein Landbouw en Visserij de voorbije jaren hebben opgebouwd op het vlak van zorgboerderijen, worden uitgewisseld met de administratie Welzijn.

2.2.28. Flankerend beleid IHD/PAS

Op de vraag of in het flankerend beleid de oranje bedrijven vergeten worden, antwoordt de minister dat dat niet het geval is. Eerst wordt gefocust op de rode bedrijven, waarna wordt voorgewerkt aan de oranje bedrijven.

2.2.29. Middelen IHD/PAS

De bijkomende middelen in 2016 voor het flankerend beleid, 7 miljoen euro, worden volledig ingezet voor de vastlegging van de reeds in behandeling zijnde aanvragen voor bedrijfsreconversie (één bedrijf), bedrijfsverplaatsing (drie bedrijven), bedrijfsbeëindiging (drie bedrijven) en de koopplicht (één bedrijf). Ook de terugbetaling voor het berekenen van de impactscore (400 euro per dossier) en de aanvragen voor bedrijfsoriënterend advies (5000 euro per dossier) worden gefinancierd via deze middelen.

Aangezien de minister bijkomende aanvragen verwacht in 2017 zullen de bijkomende middelen van 7,5 miljoen euro ook integraal worden besteed aan de aanvragen voor flankerende maatregelen en de aangevraagde terugbetaling van de bedrijfsbegeleiding.

De middelen in 2016 voor het onderdeel IHD, 8 miljoen euro, worden besteed aan: investeringen in ANB-terreinen (3,5 miljoen euro), het beheer van ANB-terreinen (1,8 miljoen euro), ecohydrologische studies en opmaak beheerplannen (0,8 miljoen euro), bijkomende erkenningen van de reservaten (0,6 miljoen euro) en bijkomend onderzoek in het kader van IHD/PAS (1,2 miljoen euro).

De bijkomende 7,5 miljoen euro in 2017 zal worden geïnvesteerd in: uitvoering herstelbeheer, uitvoering soortenbeschermingsprogramma's en monitoring op het terrein.

2.3. Visserij

2.3.1. Langetermijnvisie

Minister Joke Schauvliege beklemtoont dat zij wel degelijk een visie op de visserijsector heeft en wil de visserij in Vlaanderen ook een toekomst geven. De minister opteert dus niet voor een uitdoofscenario voor de Vlaamse commerciële visserij.

De minister geeft enkele cijfers over de aanvoer en besomming in 2015. De globale aanvoer door de Belgische commerciële vissersvloot bedroeg 22.489 ton met een aanvoerwaarde van 81,8 miljoen euro. In vergelijking met 2014 daalde de aanvoer licht, de gemiddelde prijs steeg en de gemiddelde gasolieprijs lag lager. Het aantal vaartuigen daalde met drie. Door deze evoluties steeg het rendement per vaartuig. De sector heeft dus wel degelijk een economische betekenis, maar staat voor een aantal uitdagingen.

De laatste herziening van het gemeenschappelijk visserijbeleid met de geleidelijke invoering van de aanlandplicht is voor de gemengde visserij een grote uitdaging. Het zoeken naar oplossingen gebeurt in samenwerking met verschillende lidstaten. Op de Europese Visserijraad van 14 november 2016 werd gewezen op de problemen die deze regelgeving meebrengt. Oplossingen zullen zeker bepalend zijn voor de toekomst van onze visserij.

Hoewel de toekomst van onze visserij slechts deels door Vlaanderen bepaald wordt, wordt wel degelijk aan de toekomst van de Vlaamse visserij gewerkt, aldus de minister.

Binnen het unieke convenant Visserij verduurzaamt, wordt door de verschillende partners in vier groepen werk gemaakt van zowel economische, ecologische als sociale verduurzaming en dat onder leiding van een taskforce geleid door het kabinet.

Thema's waar rond gewerkt wordt zijn onder andere de wetenschappelijke onderbouwing voor de oplossing van problemen bij de invoering van het gemeenschappelijk visserijbeleid, doorlichting van het quotabeleid, mogelijkheden met de pulsvisserij, doorgroei van kleinschalige recreatieve visserij naar beroepsvisserij, mogelijkheden voor verwerking enzovoort. Deze complexe thema's vragen volgens de minister een degelijke onderbouwing voor er beleidsbeslissingen kunnen worden genomen.

Met de opmaak en uitvoering van het Belgisch Operationeel Programma voor uitvoering van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij wil de minister een boost geven aan alle uitdagingen waar de visserij voor staat. Binnen dat kader worden ook investeringen in de lokaal verwerkende sector ondersteund.

Wie een beroep doet op Vlaamse steun moet daarenboven voldoen aan een strenge economische band met Vlaanderen door minstens 50 percent van de vangst te leveren in Vlaamse havens. Wie een beroep doet op steun voor investeringen voor verwerking moet aantonen meer vissoorten te verwerken die in onze havens aangeland werden, schetst de minister.

Hiermee wordt ernaar gestreefd de visserij in Vlaanderen te behouden en te versterken over de hele keten, stipt de minister aan. Er is volgens haar dus wel degelijk een visie en een politieke sturing die de visserij in Vlaanderen ondersteunt.

2.3.2. VALDUVIS

Bij VALDUVIS waren van meet af aan heel wat stakeholders betrokken: de Rederscentrale, de Vlaamse Visveiling, de Nieuwpoortse Visveiling, het Departement Landbouw en Visserij, VLAM, Colruyt, Delhaize, WWF en Natuurpunt. Andere organisaties zoals de verwerkende bedrijven werden in een latere fase betrokken, schetst de minister.

Deze organisaties waren dus betrokken bij de ontwikkeling van de VALDUVIS-methodiek, die werd opgevat als een participatief proces, waarin de door ILVO wetenschappelijk onderbouwde voorstellen werden afgetoetst in multistakeholderprocessen.

Op basis van de beschreven methodiek kan een marktinstrument ontwikkeld worden. Dergelijk instrument kan dan gekoppeld worden aan een verbetertraject voor de Vlaamse visserij. Dat wordt nu besproken met diverse stakeholders om te kijken hoe het in de praktijk kan worden uitgerold.

Het project kan maar slagen met de medewerking van alle actoren. De minister hoopt dat iedereen achter het project staat en de uitrol op korte termijn zal gebeuren. Maar het is niet aan een onderzoekinstelling om dergelijke markttoepassing te pushen. ILVO heeft eerder een ondersteunde rol, meent de minister.

De reders, de afnemers en de verwerkers moeten zelf overtuigd zijn dat dit de weg is die ze willen bewandelen en acties ondernemen. De minister zal hen daarbij ondersteunen en aanzetten om VALDUVIS zo snel mogelijk te gebruiken als verbetertraject naar verduurzaming.

2.3.3. Klankbordgroep convenant visserij

De klankbordgroep wordt in principe een keer per jaar samengeroepen om de voortzetting van het Vistraject toe te lichten en een breed publiek te consulteren. De klankbordgroep is voor het eerst samengekomen in mei 2016. De voorzitters van de werkgroepen hebben hun werkzaamheden toen toegelicht. In dit stadium is het meest concrete resultaat het feit dat diverse belanghebbenden betrokken zijn. Er was ook een vertegenwoordiger van de Europese Commissie aanwezig en die gaf positief commentaar op de openheid en transparantie waarmee de onderwerpen werden behandeld alsook op de netwerking die hieruit voortvloeide.

2.3.4. Kleinschalige visserij

De minister is van mening dat de recreatieve visserij een opstap kan zijn naar een professionele kleinschalige visserij.

Het is belangrijk om een duidelijk onderscheid te maken tussen recreatieve visserij, die puur voor de hobby wordt beoefend en waar commercialisatie verboden is, enerzijds, en een mogelijk professioneel statuut voor kleinschalige visserij anderzijds. Een grijs gebied bestaat niet, merkt de minister op, aangezien een visser ofwel een professionele visvergunning heeft of niet.

Om na te gaan of vis afkomstig is van een professioneel vaartuig, is er het verbod om in en rond de vismijn een kist met zeevisserijproducten te koop aan te bieden, te laden, te vervoeren of af te leveren die geen label draagt met de letter en het nummer van het vissersvaartuig dat de zeevisserijproducten heeft aangevoerd. Dat zorgt ervoor dat inspecteurs van de dienst Zeevisserij en van de Belastinginspectie overtredingen op heterdaad kunnen vaststellen.

Het in april 2016 verschenen LIVIS-rapport geeft de knelpunten weer voor de overstap van een recreatieve status naar een professionele status, dus de knelpunten voor een instroom in een commercieel kleinschalig visserijsegment.

De voornaamste knelpunten zijn het verkrijgen van een visvergunning, de quotaverdeling, de vereisten aan de bemanning zoals vaarbevoegdheidsbewijs en een minimum van twee bemanningsleden aan boord, opleiding, veiligheid, keuringen en de beperking tot een beperkt vaargebied. Voor wat betreft de mogelijke rentabiliteitsproblemen bij de overstap van recreatieve naar commerciële kleinschalige visserij, wijst het LIVIS-rapport op basis van theoretische simulaties erop dat de verwachte nettowinst eerder laag wordt ingeschat.

Sinds begin 2016 is de subwerkgroep Recreatieve Visserij, als onderdeel van de werkgroep Kust, opgestart om deze knelpunten te onderzoeken en een advies te formuleren om ze aan te pakken. Zaken als veiligheid en vaargebied worden natuurlijk internationaal of Europees geregeld en zullen niet zomaar opgelost kunnen worden. Daarnaast geldt voor quotasorten een vangstbeperking en de vangstcapaciteit van de vloot mag niet toenemen. De minister volgt dit verder op en als er beleidsaanbevelingen worden geformuleerd, zullen ze worden onderzocht.

2.3.5. Jobs in de visserij aantrekkelijker maken

Jobs in de visserij kunnen op diverse manieren aantrekkelijker gemaakt worden. Binnen de bevoegdheid van de minister worden investeringen ondersteund die de ergonomie en de veiligheid van het beroep verhogen.

Recent kende de minister 186.000 euro Vlaamse en 373.000 euro Europese subsidies toe voor het installeren van het VSAT-systeem aan boord van alle Belgische vaartuigen die dat nuttig achten. VSAT is een grondstation dat draadloos in verbinding staat met een communicatiesatelliet, wat de communicatie zal vergemakkelijken. Voordelen zijn onder meer dat permanent contact met het vasteland mogelijk is, een must bij noodgevallen. Er is een continue bereikbaarheid via telefoon en e-mail zowel met het thuisfront als tussen vaartuigen. Bij een technisch mankement kunnen foto's doorgestuurd worden waardoor veiligheidsrisico's sneller kunnen worden aangepakt en medische vragen kunnen vanop afstand met artsen besproken worden.

De werkgroep Kust heeft ook een subwerkgroep opgericht over opleiding, en mogelijk komen daar nog meer voorstellen uit voort.

2.3.6. Studie ILVO invoer

De minister citeert eerst uit de beleidsbrief: "Uit de resultaten blijkt dat de visverwerkende industrie toch ook sterk afhankelijk is van invoer. In 2015 werd 280.000 ton geïmporteerd, waarvan 35 percent schaaldieren, 21 percent verse vis, 22 percent bevroren vis en 18 percent verwerkt product. De uitvoer bedraagt 144.000 ton. Dit toont aan dat ons land een belangrijke draaischijf is voor de handel in vis en visproducten."

Joke Schauvliege ziet een tweetal belangrijke factoren aan de basis van deze cijfers die zowel een hoge uitvoer als een hoge invoer aantonen. De Belgische consument koopt vooral zalm, kabeljauw en pangasius. Deze drie soorten zijn goed voor ongeveer de helft van de aankopen van de huishoudens. Het zijn vissoorten waarop de Vlaamse visserij niet gericht vist en die dus vooral uit het buitenland komen, met name uit Noorwegen, IJsland en Vietnam. Ons land heeft wel een belangrijke visverwerkende industrie die ook importvis zoals zalm

verwerkt, versnijdt en verpakt, maar ook met ingevoerde filets allerlei bereidingen en gerechten maakt.

België is ook een transitland voor vis, stipt de minister aan.

2.3.7. *Privatiseren quota*

Op dit ogenblik wordt een onderzoek verricht naar mogelijke alternatieven voor een quotabeleid. Ondertussen wordt overleg gepleegd met de sector om af te toetsen of er een draagvlak is voor wijzigingen in het quotabeleid. Vertrekpunt is in de eerste plaats de uitdagingen waarvoor de sector staat. De geleidelijke invoering van de aanlandplicht vormt hierbij een belangrijke uitdaging. Er wordt gezocht naar oplossingen voor de knelpuntsoorten die voortijdige gebiedssluiting voor de visserij kunnen veroorzaken, aldus de minister. Wanneer bij een gemengde visserij een quotasoort volledig opgevist is voor dat jaar, moet het gebied gesloten worden, ook voor de soorten waarvoor wel nog quota over zijn. De knelpuntsoort mag dan niet meer aan boord zijn en er is een verbod op teruggooi.

Andere uitdagingen zijn: de verdeling van een quotaverhoging ter compensatie van de verplichting tot aanlanding, de opportuniteit om meer gericht te vissen op tong met de puls, de differentiatie van de vloot, de relatie tussen motorvermogen en vangstrecht, het flexibeler inzetten van de visvergunning, de overstap van recreatieve naar kleinschalige commerciële visserij en de mogelijkheid tot onderlinge afspraken tussen reders voor een individueel visplan.

Het dossier is zeer complex, merkt de minister op, en kan niet zomaar gecatalogeerd worden onder de noemer 'privatisering van quota'. Ook hier is een degelijke onderbouwing nodig voor er een beslissing kan worden genomen. De minister zal dit verder bekijken en bespreken met de betrokkenen en indien een nieuw gedragen voorstel uitgewerkt wordt, zal de minister het ook uitrollen.

2.3.8. *Aanlanden in eigen land*

Het is moeilijk om commentaar te geven over een ongeschreven gentlemen's agreement, meent de minister.

Voor reders die investeringsprojecten indienen bij de Vlaamse overheid en daarvoor Vlaamse middelen uit het FIVA willen krijgen, wordt een verstrengde economische band opgelegd. Er wordt van hen gevraagd om 50 percent van hun vangst in Belgische havens af te zetten en dat gedurende vijf jaar. Voor ieder jaar dat niet voldaan wordt, zal een deel van de steun worden teruggevorderd.

De minister geeft nog mee dat tussen 2010 en 2015 minstens 71 percent en maximum 88 percent van de aanvoer van de Belgische vissersvaartuigen werd geleverd in een Belgische haven.

Het is duidelijk dat er vandaag een dispuut is tussen de reders en de Vlaamse Visveiling dat impact heeft op de aanlanding van de vis in onze Vlaamse havens, beaamt de minister. Om dat dispuut te ontmijnen, is het belangrijk dat de partners overleggen. Om dat te faciliteren, heeft de minister een onderhandelaar gevraagd om bilaterale gesprekken te voeren, af te toetsen waar de knelpunten zitten en overleg te organiseren om tot een oplossing te komen. Om de situatie niet nog complexer te maken, doet de minister hierover geen uitspraken.

2.3.9. *Vervanging motoren*

Minister Joke Schauvliege verduidelijkt dat motorvervanging is uitgesloten van subsidiëring onder het huidige Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij. De enige uitzondering die Europees is toegestaan, kan nauwelijks of niet worden toegepast in ons land. Artikel 41 van de verordening voorziet beperkingen in de lengte van de vaartuigen en daarenboven dient de nieuwe motor ook nog een gereduceerd vermogen te hebben van 20 tot 30 percent, hetgeen zowel voor onze vangsttechniek als voor de veiligheid problemen oplevert.

2.3.10. *Jonge vissers*

Er werd ook gevraagd in welke tegemoetkoming de minister voorziet voor de aankoop van nieuwe boten voor jonge vissers. Binnen het Europees kader is die mogelijkheid voorzien en de minister heeft die maatregel ook opgenomen in het Operationeel Plan, maar de Europese regels bevatten veel beperkingen waardoor dit moeilijk uitvoerbaar zal zijn in Vlaanderen. In de eerste plaats moet het gaan over een natuurlijke persoon, is er opnieuw de beperking van de lengte tot maximaal 24 meter, kan steun niet voor een nieuw vaartuig en is steun beperkt tot 25 percent met een maximum van 75.000 euro. Maar binnen die voorwaarden kan Vlaanderen steun verlenen.

2.3.11. *Aanlandingsverplichting*

Zoals gekend, wordt de aanlandplicht voor de demersale visserijen vanaf 2016 gefaseerd ingevoerd, schetst de minister. Voor de Vlaamse vloot heeft deze verplichting concrete gevolgen voor de tongvisserij in de Noordzee en de Westelijke wateren en voor de scholvisserij ten noorden van 56 graden noorderbreedte.

Voor de tongvisserij werd een zogenaamde de-minimisuitzondering bekomen bij gebruik van selectiever vistuig. Met tijdelijke nationale quotamaatregelen werden de de-minimishoeveelheden vastgelegd en werd het gebruik van het selectiever tuig, het Vlaams paneel genaamd, verplicht. De vissers werken op een positieve wijze mee aan deze maatregel, stipt de minister aan.

In de praktijk heeft de aanlandplicht momenteel enkel voor de scholvisserij met grote maaswijdte praktische implicaties, want de vissers moeten hun ondermaatse schol aan boord houden en rapporteren.

Met de gefaseerde invoering van de aanlandplicht voor bijkomende soorten in de volgende jaren, zijn ontegensprekelijk bijkomende problemen te verwachten, merkt de minister op. Vooral voor de problematiek van de knelpuntsoorten dringen pragmatische oplossingen zich op.

Voor de controle wordt internationaal en regionaal samengewerkt, onder coördinatie van het Europees Controleagentschap. Risicoanalyses worden opgesteld, controlemethodes worden geëvalueerd, instructies voor vissers en controleurs worden uitgewerkt en gezamenlijke acties op zee vinden plaats. Voor de handhaving van de aanlandplicht wordt momenteel nog de zachte methode toegepast, aangezien alles nog vrij nieuw is voor alle actoren.

De controles moeten in principe door de autoriteiten van de kustlidstaat plaatsvinden. Ook Vlaanderen heeft hierin een rol te vervullen, samen met de gewestelijke en nationale partners die beschikken over zeegaande middelen.

2.3.12. *Resolutie Europees Parlement aanlandplicht*

Onder impuls van bepaalde fracties in het Europees Parlement werd recent een resolutie aangenomen waarin gewezen wordt op de praktische problemen die de vissers ondervinden bij de aanlandplicht en waarin opgeroepen wordt tot de invoering van een gedoogperiode van twee jaar, waarbij inbreuken op de aanlandplicht in de demersale visserij niet als ernstige inbreuk met toekenning van strafpunten zouden worden aangemerkt.

Nu komen inderdaad meer en meer kritische stemmen op, niet alleen in het Europees Parlement maar ook in de regionale groepen, stelt de minister.

Concreet werd op de Raad van 14 november 2016 een variapunt geagendeerd op verzoek van het Britse voorzitterschap van de Noordwestelijke wateren met betrekking tot de knelpuntsoorten, de zogenaamde 'choke species'. Hierbij wordt gewezen op het probleem waarbij de uitputting van de visserij op een bepaalde soort in een gebied, alle verdere visserijactiviteiten in dat gebied onmogelijk maakt. Als eerste heeft België een precedent met de afsluiting van visserijactiviteiten in de Keltische Zee na het opgebruiken van het beschikbare tongquotum daar, terwijl er nog quota resten voor andere vissoorten.

De minister pleit voor werkbare oplossingen om een duurzame visserij mogelijk te maken.

2.3.13. *Aquacultuur*

Binnen de Strategische stuurgroep aquacultuur is beslist om onderzoeksprojecten één maal per jaar te bundelen tegen 1 oktober. Recent zijn er zeven projecten bij het departement toegekomen om voor te leggen aan de stuurgroep, die een advies zal uitbrengen. Daarna worden de projecten gescoord door het beoordelingscomité dat werkt in het kader van het Operationeel Programma. Op basis van dit geheel zal de minister een beslissing nemen. Op dit ogenblik kan dus geen informatie gegeven worden over de ingediende projecten aangezien de adviezen nog niet rond zijn en er nog geen beslissing is gevallen.

2.3.14. *Windmolens in de Noordzee*

De dossiers over windmolenparken op de Noordzee worden in principe opgestart en opgevolgd door de federale ministers van de Noordzee en Energie, schetst de minister.

Het Departement Landbouw en Visserij was betrokken in de adviesprocedures die plaatsvonden voor de toekenning van domeinconcessies, geeft de minister mee. Er werden door de dienst Zeevisserij adviezen opgemaakt met betrekking tot de mogelijke impact op de visserij en er werd input geleverd in het gecoördineerd Vlaams advies dat aan de federale overheid werd overgemaakt.

De inplanting van nieuwe windmolenparken zal een herziening van het Marien Ruimtelijk Plan noodzakelijk maken. Deze herziening is trouwens al ingepland voor de komende jaren. Ook hiervoor bestaan geëigende adviesorganen. Het Departement Landbouw en Visserij is hierin vertegenwoordigd en zal een actieve rol spelen, aldus de minister.

2.4. Plattelandsbeleid

2.4.1. *Samenwerkingsmaatregel niet in Limburg en Vlaams-Brabant*

De minister schetst dat het hier over een PDPO-maatregel gaat waarbij het de provincies vrij staat om hierop al dan niet in te tekenen. Het hangt dus af van de keuzes in de provinciale plattelandsbeleidsplannen.

De provincies Limburg en Vlaams-Brabant hebben ervoor geopteerd om de maatregel 'plattelandsontwikkeling door samenwerking met de stedelijke omgeving' niet op te nemen in hun provinciaal plattelandsbeleidsplan.

2.4.2. *Dorpenbeleid*

In de beleidsnota heeft de minister aangegeven dat dorpenbeleid een belangrijke pijler is binnen het plattelandsbeleid. Dit jaar zal ze via een zo breed mogelijke dialoog de noden en behoeften met betrekking tot de brede problematiek van dorpenbeleid in kaart brengen.

De minister kiest voor een verkenning aan de hand van een aantal concrete thema's. Tijdens de eerste dialoogdag kwamen thema's zoals detailhandel in dorpen, cocreatie met bewoners en dorpsidentiteit aan bod. Er komen ook nog een tweede en een derde dialoogdag in 2017.

Met de organisatie van deze drie dialoogdagen probeert Joke Schauvliege zo veel mogelijk thema's en zo veel mogelijk stakeholders te bevragen. De drie dialoogdagen richten zich dan ook naar de mensen die in dorpen leven, werken, wonen en ondernemen in functie van een leefbare en duurzame dorpsomgeving en dorpsgemeenschap.

Finaal wil de minister de input verwerken tot een visie inzake Vlaams dorpenbeleid in functie van veerkrachtige en leefbare dorpen in de toekomst.

Tijdens de eerste dialoogdag was er een heel divers publiek aanwezig, waaronder onder andere ook Ruimte Vlaanderen, het Agentschap Innoveren en Ondernemen, vertegenwoordigers van provincies, streekoverleg, lokale besturen, studie bureaus, landelijke gilden, onderzoekers, studenten stedenbouw, Zorgnet en de Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen, somt de minister op.

2.4.3. *Integratie Plattelandsfonds*

Zoals in het regeerakkoord is opgenomen, is het de bedoeling om een investeringsfonds op te richten dat drie bestaande subsidiestromen bundelt, waaronder het Plattelandsfonds. Het ontwerp van decreet dat dit regelt, werd definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering en is intussen ingediend bij het Vlaams Parlement voor verdere behandeling.

De SALV heeft hierover een gezamenlijk advies uitgebracht met de Minaraad. De minister overloopt de belangrijkste opmerkingen over het onderdeel van het Plattelandsfonds.

Het eerste punt van de SALV is dat een aantal van hun bemerkingen uit het advies van 2012 nog steeds gelden. Aangezien in deze integratie geen grote inhoudelijke wijzingen worden aangebracht en deze opmerkingen ook vorige keer geen aanleiding hebben gegeven tot aanpassingen van het voorstel werd hier niet op ingegaan.

Het tweede punt inzake platteland stelt dat het fonds moet inzetten op de specifieke kenmerken van het platteland met oog voor het vrijwaren van de open ruimte. In het decreet staan geen verdere specificaties wat betreft doelstellingen voor dit deel van het investeringsfonds, geeft de minister mee. Op deze manier wil de Vlaamse Regering vooral als kaderstellende overheid optreden en laat zij de beslissing over de effectieve noden en wensen over aan de lokale besturen.

De raden stellen ook dat het beperken van investeringen tot materiële activa een rem vormt op plattelandsprojecten en dat de interpretatie ruim moet zijn.

De minister constateert dat de afgelopen jaren de meerderheid van de middelen steeds is besteed aan materiële vaste activa. Dus deze focus zal geen grote aanpassing zijn aan de realiteit die zich vandaag al voordoet.

De raden vinden het noodzakelijk dat er een mechanisme wordt uitgewerkt om gemeentelijke samenwerking mogelijk te maken en te stimuleren. Dat aspect wordt niet geregeld in het ontwerp van decreet en moet verder bekeken worden.

De minister stelt apart een lijst ter beschikking van projecten die werden gefinancierd via het Plattelandsfonds in 2016.

3. Replieken van de leden

Sofie Joosen gaat nog in op de aangekondigde subsidiewijzer, waarbij de minister verwees naar subsidies van alle beleidsniveaus. Volgens het lid zouden fiscale maatregelen en subsidies voor Europese projecten er geen deel van uitmaken, waardoor nog altijd versnippering blijft bestaan. Misschien moet dat toch nog eens bekeken worden, oppert de spreker.

Steve Vandenberghe blijft bij de stelling dat de visserij nood heeft aan een visie op lange termijn, die ervoor zorgt dat de sector op een slimme, innovatieve en duurzame manier het hoofd boven water houdt. Die visie moet ervoor zorgen dat voor de hele sector de toekomst gegarandeerd blijft. Is de minister bereid om een langetermijnvisie uit te tekenen die ingaat op uitdagingen en nieuwe kansen?

Verwijzend naar de verschillende aangehaalde werkgroepen, vraagt het lid naar de concrete timing van de eerste resultaten en voorstellen.

De spreker oppert ook nog het voorstel om in de beleidsbrief en de begroting een duidelijker onderscheid te maken tussen landbouw en visserij, zodat het overzicht duidelijker wordt.

Bart Dochy gaat nog in op de voorbereiding voor het in werking treden van CETA. Het lid wil weten op welke manier deze nieuwe markt wordt bewerkt.

Over de effectiviteit van de vergroening van het GLB en meer specifiek het ecologisch aandachtsgebied, verwijst *Els Robeyns* naar de reeds meerdere keren gestelde vraag naar monitoring en een effectiviteitsanalyse. Ook de SALV stelt die vraag, maar het is het lid niet duidelijk of de minister deze analyse ook effectief zal laten uitvoeren.

De spreker verwijst ook inzake biolandbouw naar de SALV, met de vraag om na te gaan met welke maatregelen de kloof met andere landen overbrugd kan worden. De stelling van de minister is dat benchmarking niet interessant is als de omstandigheden niet hetzelfde zijn. *Els Robeyns* wil weten of dat impliceert dat geen enkel vergelijkend onderzoek zal gebeuren.

Het lid blijft het betreuren dat wilde bijen niet worden opgenomen in het Vlaams beleid. Het klopt dat daarvoor geen Europese cofinanciering mogelijk is, maar als het de bedoeling is om het probleem geïntegreerd aan te pakken, mogen wilde bijen niet buiten beschouwing blijven, besluit Els Robeyns.

Sabine Vermeulen wil graag weten wie de onderhandelaar is in het geschil tussen de reders en de Vlaamse Visveiling. Heeft de minister deze onderhandelaar aangesteld?

Bart Caron gaat in op de vraag om het bestraffen van overtredingen op de aanlandplicht met twee jaar uit te stellen. Wat is het standpunt van Vlaanderen hierover?

Jos De Meyer weet dat een aantal Europese landen werken met een weersverzekering, maar dat de belangstelling niet zo groot is. De slaagkansen zijn ook sterk afhankelijk van de subsidiëring.

Enige tijd geleden werkten slechts drie slachthuizen volledig conform de regeling inzake de black box. Het lid wil weten om welke slachthuizen het gaat.

4. Reactie minister Joke Schauvliege

Minister *Joke Schauvliege* nuanceert de geponeerde stelling over de subsidiewijzer. Europese subsidies in het kader van het GLB zijn er wel in opgenomen, terwijl dat voor andere sectoren en fiscale maatregelen niet het geval is. De minister zal de diensten vragen of verruiming nog mogelijk is.

De minister betwist dat er geen visserijvisie op lange termijn is. Voor het eerst werd een Vistraject uitgetekend, waar alle actoren bij betrokken zijn, ook de recreatieve visserij, stipt Joke Schauvliege aan. Er gebeurt ook een globale opvolging.

De minister is niet bereid om een aparte beleidsbrief voor visserij op te stellen.

De spreker licht toe dat de promotie via VLAM al gericht is op de situatie na CETA.

De algemene natuurmonitoring en rapporten van INBO gaan over natuur. Hier betreft het een officiële Europese monitoring, geeft de minister mee. Het heeft geen zin om daarnaast nog een Vlaams instrument te installeren.

De minister is niet ongevoelig voor een benchmarking met andere landen inzake biolandbouw. Dat zal overwogen worden bij de opmaak van het nieuw Strategisch Plan Biologische Landbouw.

Wat de bijen betreft, verwijst de minister naar initiatieven die vanuit Landbouw of vanuit Leefmilieu genomen kunnen worden.

Frans Coussement is de door de minister aangeduide onderhandelaar in het geschil tussen de reders en de Vlaamse Visveiling.

Het voorstel om voor de aanlandplicht de effectieve bestraffing twee jaar uit te stellen, werd door het Europees Parlement gedaan. In Vlaanderen gebeuren wel controles, geeft de minister mee.

De minister zal tot slot nagaan of de namen van de betrokken slachthuizen vrijgegeven mogen worden.

Steve Vandenberghe verduidelijkt nog dat hij niet heeft gevraagd naar een aparte beleidsbrief voor Visserij, maar enkel pleitte voor een betere ordening.

III. Indicatieve stemming

De aan de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 worden indicatief aangenomen met 8 stemmen tegen 3.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Francesco VANDERJEUGD
Sabine VERMEULEN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
bvba	besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
CETA	Comprehensive Economic and Trade Agreement
EAG	ecologisch aandachtsgebied
EAPO	European Union of Producer Organisations
EC	Europese Commissie
ETS	emissions trading scheme
EU	Europese Unie
FIVA	Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuur-sector
ggo	genetisch gemodificeerd organisme
GLB	gemeenschappelijk landbouwbeleid
IHD	instandhoudingsdoelstelling
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
Interreg	communautair initiatief van de Europese Commissie
kmo	kleine of middelgrote onderneming
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
LARA	Landbouwrapport
LIVIS	Lage Impact Visserij
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
LV	Landbouw en Visserij (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
PAS	Programmatistische Aanpak Stikstof
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
PO	producentenorganisatie
SALV	Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij
SD	strategische doelstelling
SDVO	Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling
UGent	Universiteit Gent
VALDUVIS	valorisatie van duurzaam gevangen vis
VLAIO	Agentschap Innoveren & Ondernemen
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VSAT	very small aperture terminal
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WWF	World Wildlife Fund